

KAPITTEL 9

SÅ OPPNÅ ÅNDELIG OPPLYSNING

Fram til kapittel 6 foretok Krishn en systematisk undersøkelse av yog. Som vi har sett, er dens presise mening utførelse av yagya. Yagya representerer den spesielle form for tilbedelse som gir adgang til Gud og der hele den besjelede og ubesjelede verden tilbys som offer. Den udødelige essens kan man kjenne gjennom beherskelse av sinnet og endelig oppløsning av selve det beherskede sinnet. Den som deltar i det som blir skapt av yagya ved dens fullføring, er et virkelig opplyst menneske, en realisert vismann og dyktig lærer som forenes med den evige Gud. Denne foreningen mellom individet og Den kosmiske Sjel, kalles yog. Utførelsen av yagya kalles handling. Krishn fortsatte med å si i kapittel 7 at utøverne av denne handlingen kjenner ham i tillegg til den altgjennomtrengende Gud, perfekt handling, adhyatm og adhidaiv foruten adhibhoot og adhiyagya. Han la videre til i kapittel 8 at dette er frelse, det øverste mål.

I dette kapitlet reiser han spørsmålet om Sjelens storhet som er utstyrt med yog. Han gjennomsyrrer alt, men er likevel ikke involvert. Selv om han handler, er han like fullt en ikke-utøver. I tillegg til å belyse særpreget og innflytelsen til denne fullendte Sjel inneholder kapitlet også en advarsel mot slike hindringer som for eksempel andre guder i praktiseringen av yog. Det understreker også betydningen av å finne ly hos en realisert vismann, en dyktig lærer som er i besittelse av en slik Sjel.

1. "Herren sa: 'Jeg skal instruere deg godt med analogier om denne mystiske kunnskap, O syndfrie, og etter at du kjenner til dette, vil du bli frigjort fra denne bedrøvelige verden.'"

Ved å tilby seg å gi videre denne kunnskapen med "vigyan", mener Krishn at han vil belyse den med prestasjonene til en stor Sjæl med ferdigheter: hvordan han fungerer samtidig alle steder, hvordan han opplyser og hvordan han som vognfører alltid står ved siden av Jeget. Ved å vite dette vil Arjun bli frigjort fra denne elendige verden der lykke ikke har bestandighet.

2. "Denne (kunnskapen) er fyrsten blant all lærdom og også blant alle mysterier, de helligste, utvilsomt gunstigste, lette å praktisere og uforgjengelige."

Underbygd av illustrasjoner er denne kunnskapen den suverene i all lærdom. Med "lærdom" menes ikke her mestring av et språk eller kunnskap i vanlig betydning. Sann lærdom er det som gjør at mennesket som har tilegnet seg den, kan gå Guds vei helt til han har funnet frelse. Hvis han vikler seg inn i forfengeligheit på grunn av sin prestasjon eller i den materielle verden mens han er underveis, er det tydelig at hans læring har sviktet. Læringen hans er altså ikke kunnskap, men et slør av uvitenhet. Det er bare kongelig læring (rajvidya), åndelig opplysning som er gagnlig over enhver tvil. Dette er kongen over all "hemmelig læring"¹ fordi man bare kan nærme seg den etter praktiseringen av yog er ført fram til perfektjon ved å løse opp knutene i både kunnskap og uvitenhet. Den er helligst av de hellige og velsignet med fortrinlighet, og den er også åpenbart fruktbar. Utbyttet av den er fullstendig innlysende. Med det samme et menneske har den, blir han belønnet. Det dreier seg ikke om den blinde tro på at vi kommer til å bli belønnet i det neste liv hvis vi er

श्रीभगवानुवाचः इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे ।
ज्ञान विज्ञानसहितं यज्ज्ञात्वा मोक्षयसेऽशुभात् ॥१॥
राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।
प्रत्यक्षावगमं धर्म्यं सुसुखं कर्तुमव्ययम् ॥२॥

1 Et av de avvikende betydningsinnholdene i ordet "Upanishad". Kunnskapen som rommes i Upanishad, er absolutt hemmelig fordi den tradisjonelt bare meddeles dem som er åndelig klare til å motta og profitere på den. ^{back}

dydige i dette. Støttet av bevissthet om hvordan kunnskapen fungerer er den uforgjengelig og lett å handle ut fra.

Yogeshwar Krishn sa til Arjun i kapittel 2 at yogs frø aldri går til grunne. Å praktisere den selv i små porsjoner betyr frigjøring fra den store frykt for gjentatt fødsel og død. I kapittel 6 ba Arjun Herren om å fortelle ham om skjebnen til den svake tilbeder som fjerner seg fra yog og fratras derfor sansningen som er den endelige oppnåelse. Krishn sa da at det primære behov er å kjenne framgangsmåten for denne handling (yog). Hvis et menneske deretter tar bare et par skritt på denne veien, vil fortjenesten som oppnås på denne måten, aldri bli ødelagt. Han bærer denne sanskar med seg gjennom mange liv, og kommer til slutt fram til frelsens stadium, det øverste mål. Det samme poenget understrekes igjen og igjen i dette kapitlet når Kirshn sier at selv om yog-praksisen er lett og uforgjengelig, er tro en uunnværlig forutsetning.

3. "Mennesker som ikke tror på denne kunnskapen, O Parantap, når ikke fram til meg og er dømt til å streife om i den dødelige verden."

Selv den minste praksis av denne dharm blir aldri ødelagt, men mennesket med et sinn som ikke er fullstendig sentrert om gjenstanden for tilbedelsen, vil oppleve gjentatt fødsel og død i stedet for å nå Krishn. Nå snakker Yogeshwar om Guds allestedsnærværelse:

4. "Hele verden er gjennomsyret av meg, det ikke-manifesterte, øverste vesen, og alle vesener forblir i meg, men ikke jeg i dem."

Den ikke-manifesterte form som Krishn eksisterer i, sprer seg gjennom hvert eneste atom i universet, og alle vesener har sitt liv i ham. Men han er ikke i dem fordi han eksisterer i en ikke-manifestert

अश्रद्धधानाः पुरुषा धर्मस्यास्य परंतप ।
अप्राप्य मां निवर्तन्ते मृत्युसंसारवर्त्मनि ॥३॥
मया ततमिदं सर्वं जगदव्यक्तमूर्तिना ।
मत्सथानि सर्वभूतानि न चाहं तेष्ववस्थितः ॥४॥

form. Siden fullendte vismenn er ett med den ikke-manifeste Gud, kvitter de seg med kroppene sine og opptrer i den samme guddommelige tilstand.

5. **“Ikke alle vesener er i meg, og slik er kraften i min yog-maya at min Ånd, skaperen og bevareren av alle vesener, ikke er i dem.”**

Ikke alle vesener er i Krishn siden de er dødelige og avhengige av naturen. Men hans yog er så stor at selv om han skaper og opprettholder alle vesener, er hans ånd ikke i dem. Jeg er i form av Jeget ikke inne i disse vesenene. Dette er yogs oppnåelse. Krishn trekker en sammenligning for å belyse dette poenget:

6. **“La det være kjent for deg at alle vesener har tilhold i meg akkurat som den sterke vinden som suser overalt, alltid forblir i himmelen.”**

Vinden er alltid i himmelen, men kan ikke besudle eller påvirke dens klarhet. På samme måte er alle skapninger i Krishn, men han er ubesudlet som himmelen. Problemet med yogs kraft er nå løst. I neste omgang tar Krishn opp spørsmålet om hva yogien gjør.

7. **“Alle skapninger, O sønn av Kunti, når min natur og smelter sammen med den i slutten av en syklus (kalp), og jeg gjensker dem i begynnelsen på en ny syklus.”**

Han gjensker vesener med spesiell omhu i begynnelsen av en fase. De hadde eksistert tidligere, men de var uheldige. Nå gir han dem en mer raffinert, mer perfekt form. De som befant seg i en tilstand av livløshet, gjør han nå bevisste. Han hjelper også fram vesener til kalp i den andre betydningen av ordet. I tillegg til “tidssyklus” betyr kalp også en forandring til det bedre.

न च मत्सथानि भूतानि पश्य मे योगमैश्वरम् ।
भूतमृन्न च भूतस्थो ममात्मा भूतभावनः ॥५॥
यथाकाशस्थितो नित्यं वायुः सर्वत्रगो महान् ।
तथा सर्वाणि भूतानि मत्स्थानीत्युपधारय ॥६॥
सर्वभूतानि कौन्तेय प्रकृतिं यान्ति मामिकाम् ।
कल्पक्षये पुनस्तानि कल्पादौ विसृजाम्यहम् ॥७॥

Det er begynnelsen på en kalp når et menneske unnslipper fra demoniske og negative impulser og kommer til den guddommelige skatt, og dette avsluttes med at den tilbedende blir ett med Gud. En kalp opphører å eksistere når dens hensikt er oppnådd. Starten på tilbedelsen er begynnelsen, og kulminasjonen der målet sanses, er sluttpunktet når Sjelen, befridd fra slike følelser som tilknytning og frastøting som fører til oppkomst av alle vesener som må gjenfødes, forblir i hans identiske, evige form. Det er dette Krishn mener med å si at vesener smelter sammen med hans natur.

Men hva slags natur kan tilhøre en vismann som har tilintetgjort all natur og blitt ett med Gud? Overlever hans natur likevel? Som Krishn har sagt i det 33. vers i Kapittel 3 når alle mennesker fram til sin egen natur. De handler i tråd med sin framherskende egenskap, og til og med vismannen som har oppnådd kunnskap ved direkte sansning, handler i tråd med sin legning. Han arbeider til beste for dem som har forvillet seg. Handlemåten – livsførselen – til vismannen som forblir i den endelige essens, er hans natur. Han opptrer ifølge hans vesens tilstand. I slutten av kalp når menneskene fram til denne livsførselen til en fullendt lærer, til realiserte vismenn. Krishn belyser så ytterligere fullendelsen til slike store Sjeler.

8. "Gjentatte ganger former jeg alle disse vesenene, som er hjelpeløst avhengige av sine medfødte egenskaper, ifølge deres handling."

Krishn aksepterer livsførselen han har fått og former og omformer kontinuerlig og med spesiell omhu alle vesener som forblir i sin egen natur og domineres av de tre egenskapene. Han tilskynder dem til å bevege seg mot tilstanden til hans eget Jeg. Men betyr dette at han også er bundet av handling?

9. "Jeg er uten tilknytning til disse handlingene og uinteressert i dem, O Dhananjay, og jeg er ikke bundet av handling."

प्रकृतिं स्वामवष्टभ्य विसृजामि पुनः पुनः ।
भूतग्राममिमं कृत्स्नमपशं प्रकृतेर्वशात् ॥८॥
न च मां तानि कर्माणि निबध्नन्ति धनंजय ।
उदासीनवदासीनमसक्तं तेषु कर्मसु ॥९॥

Ifølge det niende vers i kapittel 4 er en vismanns handlemåte ikke av denne verden. Det fjerde vers i det nåværende kapitlet sier at han arbeider på en ikke-manifestert måte. Nå sier Krishn det samme her. Han er ikke knyttet til handlingene han utfører som ikke kan oppfattes med sansene. Siden hans Sjels forening med Den øverste ånd har tildelt ham en tilstand med atskillelse, er han ikke lenger bundet av handling. Siden han nå holder seg til nettopp det mål som nås gjennom handling, er han ikke tvunget til å utføre den.

Hittil har spørsmålet dreid seg om forholdet mellom naturens handlinger og den medfødte egenskap – om vismannens livsførsel og handling. Hva er dette som maya skaper ved å iføre seg egenskaper som tilhører Krishn? Også det er kalp.

10. "I tilknytning til meg, O sønn av Kunti, former min maya det besjeledes og det ubesjeledes verden, og verden dreier rundt som et hjul med tilbakevendinger av den nevnte grunn."

I kraft av sin ånd som gjennomsyrer hele verden, former denne maya (naturen med tre egenskaper, i både sine åttefoldige livløse og bevisste former) den besjelede og ubesjelede verden. Denne er den mindreverdige kalp, og det er på grunn av dette at verden beveger seg i sin syklus med fødsel og død – ankomst og avgang. Denne lavtstående kalp som naturen bevirker og som er foranderlig og destruktiv, oppnås av maya i kraft av Krishns medfødte egenskap. Den er ikke skapt av ham, men kalp i det syvende vers, som markerer begynnelsen på Det øverste mål, er skapt av vismannen selv. I denne kalp er han selv utøveren som skaper med spesiell omhu, men i den andre kalp er naturen utøveren som bare ved refleksjon omkring sin kraft skaper den forgjengelige tilstand der det er forandring i legemer, tid og tidsaldre. Men selv om Krishn er så altgjennomtrengende, kjenner de villfarne ham ennå ikke.

11. "De villfarne som ikke kjenner mitt endelige vesen, betrakter meg i min menneskelige form som bare en mindreverdige dødelig."

मयाध्यक्षेण प्रकृतिः सूयते सचराचरम् ।
हेतुनानेन कौन्तेय जगद्विपरिवर्तते ॥१०॥
अवजानन्ति मां मूढा मानुषीं तनुमाश्रितम् ।
परं भावमजानन्तो मम भूतमहेश्वरम् ॥११॥

Den uvitende som ikke kjenner sin identitet med Den øverste ånd, alle veseners Gud, betrakter Krishn som menneske og derfor ynkelig. Han forblir i den opphøyde tilstanden til Den øverste ånd som er alle veseners Gud, men uvitende mennesker vet det ikke fordi han har dødelig form. De henvender seg til ham som om han var et menneske. Og de kan knapt nok klandres. Når de ser på Krishn, ser de bare legemet til den store Sjel. Hvordan skal de kunne vite at han har tilhold i vesenet til den store Gud? Det forklares nå hvorfor de ikke er i stand til å erkjenne sannheten.

12. "Den uvitende er, i likhet med onde ånder, påvirket av mørkets egenskap, og derfor er alle deres håp og handlinger og kunnskap fåfengte."

Den ubevisste er fylt av nytteløse håp (som aldri kan oppfylles), nytteløse handlinger (som binder) og nytteløs kunnskap (som egentlig er uvitenhet). De ligger i bevisstløshetens avgrunn og særpreges av den godtroende naturen til djevler og demoner og har en demonisk natur. De tror at Krishn bare er et menneske. Demoner og djevler representerer bare en egenskap ved sinnet som ikke har noe med kaste eller klasse å gjøre. Mennesker med en slik tilbøyelighet er ikke i stand til å kjenne Krishns realitet, men vismenn kjenner ham og tilber ham.

13. "Men, O Parth, de som har funnet ly i guddommelig natur og kjenner meg som den evige, uforgjengelige kilde til alle vesener, tilber meg med perfekt hengivelse."

Vismennene som søker tilflukt i fromme impulser, guddommelighetens skatt, og betrakter Krishn som den viktigste kilden til alle vesener, ikke-manifesterte og evige, mediterer alltid om ham med en hengivelse som bare er rettet mot ham og uten å la tanken på noen andre få slippe inn i sinnet. Det følgende verset dveler ved tilbedelses framtredelesform.

मोघाशा मोघकर्माणो मोघज्ञाना विचेतसः ।
राक्षसीमासुरीं चैव प्रकृतिं मोहिनीं श्रिताः ॥१२॥
महात्मानस्तु मां पार्थ दैवीं प्रकृतिमाश्रिताः ।
भजन्त्यन्यमनसो ज्ञात्वा भूतादिमव्ययम् ॥१३॥

14. "Tilbedende som alltid er engasjert i å resitere mitt navn og mine dyder, som alltid er aktive for å erkjenne meg og hele tiden tilbyr meg ærbødighet, tilber med fast beslutsomhet og udelt tro."

Mennesker som med fasthet holder seg til iakttakelse av hengivelsens handling, som bukker dypt for Krishn, hyller ham og forblir i ham, tilber ham med urokkelig hengivenhet. De er hele tiden opptatt med erindringens og resitasjonens handling – noe som er det samme som yagya som allerede er blitt belyst. Den samme ritus slås her på nytt fast i kort form.

15. "Mens noen tilber meg med gyan-yagya som Den altomfattende øverste ånd med en følelse at jeg er alt, finnes det andre som tilber meg med en fornemmelse av identitet, atter andre med en fornemmelse av å være atskilt fra meg (fordi de betrakter meg som herre og seg selv som tjenere), men det finnes også dem som tilber meg på mange forskjellige måter."

Mennesker som er klar over virkeligheten, tilber Krishn ved å praktisere den forordnede Skjønnsomhetens eller Kunnskapens vei etter at de har foretatt en behørig vurdering av sine aktiva og forpliktelser foruten sin egen styrke. Enkelte andre tilber ham med en følelse av å være identisk med ham – følelsen av at de må være ett med ham ved å løsrive seg fra alt som ikke er ham. De hengir seg til ham med den totale hengivelse i Den uselviske handlingens vei. På samme måte er det mange andre former for tilbedelse. Men alle disse er faktisk bare de høyere og lavere fasene av den samme åndelige iakttakelse som kalles yagya. Yagya begynner med ærbødig tjeneste, men hvordan utføres den? Yogeshwar Krishn understreker at han selv er en utøver av yagya. Hvis vismannen ikke opptrer som vognfører, er en vellykket fullendelse av yagya umulig. Det er bare ved hans veiledning at den tilbedende er i stand til å kjenne stadiet

सततं कीर्तयन्तो मां यतन्तश्च दृढव्रताः ।
नमस्यन्तश्च मां भक्त्या नित्ययुक्ता उपासते ॥१४॥
ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये यजन्तो मामुपासते ।
एकत्वेन पृथक्त्वेन बहुधा विश्वतोमुखम् ॥१५॥

med åndelig fullendelse han befinner seg på og hvor langt på veien han har nådd. Krishn snakker så om utøveren av yagya.

16. "Jeg er den utførte handlingen, yagya, oppfyllelsen av tidligere beslutninger, helbredelse, den hellige bønn, offeret så vel som den hellige ild, og jeg er også offerhandlingen."

Krishn er utøveren – den handlende. Faktisk kommer kraften bak tilbederen som alltid driver ham videre, fra den tilbedte Gud. Den tilbedendes fullendelse er bare en gave fra ham. Han er også yagya som er den forordnede tilbedelsens framtrekkesmåte. Mennesket som smaker nektaren som skapes ved den vellykte fullføringen av yagya, forenes med den evige Gud. Krishn er også offeret, for det er i ham at fortidens endeløse sanskar blir oppløst. Deres endelige oppløsning sørger han for. Han er også remediet som helbreder sykdommen som er verdens elendighet. Mennesker blir kvitt denne lidelsen ved å nå ham. Han er også den hellige besvergelsen som tilbys guddommen, for det er han som gir styrken som gjør at sinnet kan konsentrere seg om åndedrettet. Ved at han er den som styrker gløden i denne gjerningen, er han også det som tilbys som offer. Han er også den hellige ild fordi sinnets begjær brennes av hans strålende flamme. Og han er også offerhandlingen yagya.

Her snakker Krishn gjentatte ganger i første person: "Jeg er... Jeg er." Implikasjonene av dette er bare at det er han som er uatskillelig fra det individuelle Jeg som en inspirasjon og fører iaktakelsen av yagya til en vellykket fullføring etter konstant vurdering. Dette kalles vigyan. Den mest ærverdige Maharaj Ji fortalte oss gjentatte ganger at handlingen hengiven tilbedelse ikke begynner før den ærverdige Gud viser seg som vognføreren som behersker hvert eneste åndedrag. Vi kan lukke øynene, hengi oss til from tilbedelse og ydmyke sansene med streng askese, men hvis ikke den ønskede Gud kommer ned på det nivå der vi befinner oss og står uatskillelig og årvåken ved Jeget, kan man ikke oppnå essensen i tilbedelse. Dette er grunnen til at Maharaj Ji pleide å si:

अहं क्रतुरहं यज्ञः स्वाधाहमहमौषधम् ।

मान्त्रोऽहमहमेवाज्यमहमग्निहं हुतम् ॥१६॥

“Hvis du skuer meg, skal jeg gi deg alt.” Dette er det samme som når Krishn sier at han er utøver av alt.

17. “Også jeg er bærer og bevarer av hele verden og også giveren av belønninger fra handling, far, mor og stamfar, den hellige, uforgjengelige OM som er verdig til å bli kjent og hele Ved-Rig, Sam og Yajur.”

Det er Krishn som støtter hele verden. Han er «faren» som forsørger, «moren» som unnfanger og føder og «stamfaren» som er den eldgamle kilden som alle vesener også smelter sammen med til slutt. Han er verdig til å bli kjent som den hellige OM som også kan tolkes som Jegets likhet med Gud (aham+akarah = Omkarah).

Denne OM (Gud) er identisk med ham, og dermed er hans Jeg egnet til å vite. Han er også utøveren av de tre deler ved iakttakelsen av yog: Rig – adekvat bedende, Sam – sinnslikevekt og Yajur – den forordnede yagya for forening med Den øverste ånd.

18. “Jeg er det øverste mål, opprettholderen og Herren for alle, den som skaper godt og ondt, tilholdssted og ly for alle, velgjøreren som ikke vil ha noe til gjengjeld, begynnelsen og slutten, kilden og den som alle vesener oppløses i og også den uforgjengelige urenergien.”

Krishn er redningen som er det endelige mål som alle ønsker å nå. Som vitner som står som en tilskuer og vet alt, er han herren over alle ting. Han er den uforgjengelige urårsaken og også skjebnen (ødeleggelsen) som alt godt og ondt blir oppløst i. Han besitter alle disse herligheter. Dessuten –

पिताहमस्य जगतो माता धाता पितामहः ।
वेद्यं पवित्रमोँकार ऋक्साम यजुरेव च ॥१७॥
गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी निवासः शरणं सुहृत् ।
प्रभवः प्रलयः स्थानं निधानं बीजमव्ययम् ॥१८॥

19. "Jeg er Solen som brenner, jeg trekker til meg skyene og får dem også til å regne, og, O Arjun, jeg er udødelighetens og også dødens tørke, og jeg er også substans og skygge."

Han er Solen, lysgiveren, og likevel er det mange som betrakter ham som uvirkelig. Slike mennesker er ofre for dødelighet, og Krishn er også straffen som utmåles dem.

20. "Mennesker som utfører fromme gjerninger som påbys av de tre Ved-er, som har smakt nektar og som har befridd seg fra synd og som ønsker seg en himmelsk eksistens ved å tilbe meg ved yagya, kommer til himmelen (Indrlok) og nyter gudelige gleder som en belønning for dydige handlinger."

Selv om de praktiserer alle tre deler av tilbedelses-bønnen (Rig), lik handlemåte (Sam) og forening (Yajur), nyter det svake lys fra månen (Rayi, den formgivende substans), kvitter seg med synd og tilber Krishn ved den foreskrevne framgangsmåte yagya, ber slike menn om å komme til himmelen. Av denne grunn belønnes de med dødelighet og må gjenfødtes. De tilber ham og retter seg etter den forordnete framgangsmåten, men de trygler om himmelske gleder til gjengjeld. Som en belønning for sin fromhet, får de tilhold hos Indr² og nyter gudenes himmelske gleder. Krishn er altså den som bereder disse gledene.

तपाम्यहमहं वर्षं निगृह्णाम्युत्सृजामिच ।

अमृतं चैव मृत्युश्च सदसच्चाहमर्जुन ॥१९॥

त्रैविद्या मां सोमपाः पूतपापा यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गतिं प्रार्थयन्ते ।

ते पुण्यमासाद्य सुरेन्द्रलोक-मश्नन्ति दिव्यान्दिवि देवभोगान् ॥२०॥

2 Gudenes konge i hinduistisk mytologi, omtrent som Zeus i gresk mytologi. ^{back}

21. **“Når deres fromhets fortjeneste gradvis slites ned, går de tilbake til den forgjengelige verden etter å ha gledet seg over nytelsene i den store himmel. Og det er på denne måten at de som søker tilflukt i den begjærorienterte handling foreskrevet av de tre Ved og ettertraktet glede, dømmes til gjentatt fødsel og død.”**

Yagya de utfører så vel som dens trefoldige uttrykksformer, bønn, sinnsliekevekt og hengivelse som forener, er den samme, og de søker også tilflukt i Krishn, men de må gjennomgå gjenfødsler på grunn av sitt begjær. Derfor er det av største betydning at begjær undertrykkes på en gjennomført måte. Men hva blir skjebnen til dem som frigjøres fra alt begjær?

22. **“Selv beskytter jeg yog hos mennesker som har tilhold i meg med fast og urokkelig tro og som tilber meg uselvisk mens de hele tiden tenker på meg som Gud.”**

Krishn selv bærer den glødende tilhengerens byrde mens han beveger seg langs yogs vei. Han påtar seg ansvaret for beskyttelsen av hans yog. Men til tross for dette har mennesker en tilbøyelighet til å tilbe andre guder.

23. **“Selv om også begjærlige tilbedende hengivende tilber meg når de tilber andre guder, er deres tilbedelse i strid med den forordnede bestemmelse, og er derfor preget av uvitenhet.”**

Yogeshwar Krishn har her for andre gang tatt opp temaet med andre guder. Det var i versene 20 til 23 i kapittel 7 at han første gang fortalte Arjun at villfarne mennesker som ødelegges av begjær, tilber andre guder, og at det ikke finnes slike entiteter. Det er Krishn som stiver av og styrker troen til slike tilbedende uansett hva tilbedelsen retter seg mot, enten det er et Peepal-tre, en stein,

ते तं भुक्त्वा स्वर्गलोकं विशालं क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशान्ति ।

एवं त्रयीधर्ममनुप्रपन्ना गतागतं कामकाम लभन्ते ॥२१॥

अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते ।

तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहम् ॥२२॥

येऽप्यन्यदेवता भक्ता यजन्ते श्रद्धायान्विताः ।

तेऽपि मामेव कौन्तेय यजन्त्यविधिपूर्वकम् ॥२३॥

en eller annen avdød ånd eller en gudinne. Han gir også belønninger. Fruktene av hengivelse oppnås utvilsomt av disse tilbedende, men belønningene de får, er kortvarige og knyttet til øyeblikket. De er her i dag, men de vil være forbrukt i morgen etter at de har gitt flyktig nytelse. De slites ut mens belønningene til Krishns sanne tilbedende blir aldri ødelagt. Derfor er det bare de uvitende som er blitt frarøvet sin visdom som tilber andre guder.

I versene 23 til 25 i det nåværende kapitlet gjentar Yogeshwar Krishn at de som tilber andre guder, i virkeligheten også tilber ham, men deres tilbedelse er usømmelig fordi denne form for tilbedelse ikke er forordnet. Det finnes ingen slik gudekraft, og forsøk på å virkeliggjøre den, er å strebe etter det uvirkelige. Men hva er egentlig galt i å tilbe andre guder hvis det i bunn og grunn er en tilbedelse av Krishn selv og hvis det også fører til belønninger? Krishn svarer på spørsmålet på denne måten:

24. "De må gjennomgå gjenfødsler fordi de er uvitende om at jeg både nyter yagya og er herre over alle yagya."

Krishn er nyter av yagya fordi alt som tilbys som offer, oppløses i ham. Han er velsignelsen som er et resultat av yagya og også den som kontrollerer den hellige riten. Men de som ikke vet dette, faller i unåde. De ødelegges, begynner å tilbe andre guder og blir enkelte ganger sittende fast i fellen som er deres eget begjær. Før de har fattet essensen, fratas de til og med en varig oppfyllelse av deres begjær. Hvordan det til slutt går med dem, avsløres i følgende vers:

अहं हि सर्वयज्ञानां भोक्ता च प्रभुरेव च ।
न तु मामभिजानन्ति तत्त्वेनातश्च्यवन्ति ते ॥२४॥

25. "Mennesker som er guder hengivne, når fram til guder. De som tilber sine forfedre, når fram til sine forfedre. De som tilber vesener, når fram til veseners tilstand, og mine tilbedende når fram til meg."

I stedet for å nå fram til guder som ikke eksisterer, narrer de villfarne tilbedende seg med fantasier. De som praktiserer forfedre-tilbedelse, blir fortapt i fortidens avgrunn. De som tilber vesener, ender i dødelige kroppar. Men de som er ensidig hengivne overfor Krishn, når fram til ham. Selv om de ennå er i sine dødelige kroppar, blir de i sannhet ham. Det er den tilbedendes identitet med Gud. Og de tilbedende får aldri grunn til å angre på dette. Dessuten er denne Krishn-tilbedelsen så enkel:

26. "Jeg aksepterer med glede offer i form av blader, blomster, frukt og vann som de uselviske tilbederne gir meg med sann hengivenhet."

At Krishn med glede mottar de ofre som blir gitt ham av de oppriktige og hengivne tilbederne, er begynnelsen på ærbødig hengivelse. Derfor –

27. "Du bør, O sønn av Kunti, hengi deg til meg uansett hva du gjør, spiser, gir som offer, gir som almisse eller gjør botsøvelser."

Krishn har ansvaret for å bevokte Arjuns yog hvis han utfører alle sine gjerninger, alt fra den ydmyke handlingen å spise til å undertrykke sinn og sanser og til å forme dem ifølge sin natur i en sinnsstemning preget av total resignasjon.

यान्ति देवव्रता देवान् पितृन्यान्ति पितृव्रताः ।
भूतानि यान्ति भूतेज्या यान्ति मद्याजिनोऽपि माम् ॥२५॥
पत्रं पुष्पं फलं तोयं यो मे भक्त्या प्रयच्छति ।
तदहं भक्त्युदृतमश्नामि प्रयतात्मनः ॥२६॥
यत्करोषि यदश्नासि यज्जुहोषि ददासि यत् ।
यत्तपस्यसि कौन्तेय तत्कुरुष्व मदर्पणम् ॥२७॥

28. "Oppfylt på denne måten av fornektelsens yog ved å ofre alle dine gjerninger blir du frigjort fra gode og onde frukter som er handlingens lenker, og når fram til meg."

I de siste tre versene har Krishn systematisk tatt for seg måtene å oppnå fullendelse på og resultatet av den. De tre foreslåtte måtene er for det første å tilby ydmyke gaver som for eksempel blader og blomster, frukt og vann med total hengivelse, for det andre å utføre handlinger med en følelse av hengivelse og til slutt fullstendig fornektelse i selvoppgivelsens ånd. Ved å praktisere dem vil Arjun utvilsomt bli befrikket for alle handlingens bånd, og gjennom denne frigjøringen vil han oppnå Krishns sublimе tilstand. Uttrykkene «frigjøring» og «oppnåelse» slik de blir brukt her, utfyller hverandre. Krishn snakker om profitten som blir et resultat av at den tilbedende når denne tilstanden.

29. "Selv om jeg forblir på samme måte i alle vesener og det ikke finnes noen som er verken kjær eller forhatt av meg, forblir tilbedende som kontemplerer meg med kjærlig hengivenhet i meg og jeg i dem."

Krishn gjennomsyrrer alle vesener på samme måte, men han har et spesielt forhold til sine fullstendig hengivne tilbedende, for de lever i ham og han i dem. Dette er det eneste fellesskapet han vet av. Den tilbedendes sinn og hjerte flommer over av Krishns nærvær, og da er det liten forskjell på den ene og den andre. Men betyr dette at bare de heldigste har fått det privilegium å gjennomføre denne guddommelige tilbedelsen? Yogeshwar Krishn uttrykker det slik:

30. "Hvis et menneske med den usleste livsførsel tilber meg uopphørlig, er han verdig til å bli betraktet som en helgen fordi han er et menneske med stor besluttsomhet."

शुभाशुभफलैरेवं मोक्षयसे कर्मबंधनैः ।
संन्यासयोगयुक्तात्मा विमुक्तो मामुपैष्यसि ॥२८॥
समोऽहं सर्वभूतेषु न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रियः ।
ये भजन्ति तु मां भक्त्या मयि ते तेषु चाप्यहम् ॥२९॥
अपि चेत्सुदुराचारो भजते मामनन्यभाक् ।
साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग्व्यवसितो हि सः ॥३०॥

Også et menneske som gjør onde gjerninger husker og tilber Krishn med ensidig hengivenhet og som tror at igjen gjenstand eller gud i tillegg til Krishn er verdig tilbedelse, kan oppfattes som vismann. Han er ennå ikke noen helgen, men det er samtidig ikke den minste tvil om at han kommer til å bli en fordi han har viet seg til oppgaven med sann besluttomhet. Alle, både du og jeg, uansett omstendighetene ved fødselen, har rett til å tilbe. Den eneste betingelsen er at den tilbedende er et menneske fordi bare mennesket er i stand til å vise ekte besluttomhet. Geeta er beregnet på synderes oppløftelse. Dette uttrykker Krishn slik:

31. "Mennesket vokser i fromhet og oppnår evig fred på kort tid, og derfor skal du, O sønn av Kunti, vite hinsides enhver tvil at min tilbeder aldri blir ødelagt."

Selv et ondt menneske som bedriver hengiven kontemplasjon, blir snart rettskaffen og ett med den allmektige Gud og opplever den endelige, uforgjengelige ro. Arjun blir fortalt at han må huske at Krishns oppriktige hengivne aldri blir ødelagt. Selv om innsatsen blir svak, tas den opp igjen i det neste liv akkurat der den ble avbrutt tidligere, og med utgangspunkt i det som ble gjort tidligere, kan den tilbedende oppnå den mest sublimе fred. Derfor har alle mennesker med både dydig og syndefull livsførsel og alle andre rett til å kontemplere og tilbe. Og ikke bare det –

32. "Til og med kvinner, Vaishya og Shudr, med fødsler som betraktes som mindreverdige, kan, O Parth, nå det sublimе mål ved å søke tilflukt i meg..."

Krishn belyser demonisk natur og påpeker i versene 7 til 21 i kapittel 16 at de som ikke lytter til hellig formaning og bare ber for syns skyld, er de mest foraktelige av alle mennesker. De som av ren forfengeligehet framsier bønner som ikke er annet enn tilgjort yagya,

क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वच्छान्तिं निगच्छति ।
कौन्तेय प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति ॥३१॥
मां हि पार्थ व्यपाश्रित्य येऽपि स्युः पापयोनयः ।
स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रास्तेऽपि यान्ति परां गतिम् ॥३२॥

er grusomme og syndefulle. Som vi har sett, står «Vaishya» og «Shudr» for forskjellige stadier på veien som fører til Gud. Kvinner er enkelte ganger blitt æret og andre ganger nedvurdert, men de så vel som Vaishya og Shudr har like stor rett til å utføre yog. Geetas lære er altså for hele menneskeheten, for alle mennesker, uansett livsførsel og omstendigheter ved fødselen. Den forteller oss uten noen diskriminering hva som er gunstig. Geeta legemliggjør altså et universelt budskap.

33. "Det skulle ikke være nødvendig å si at siden dydige Brahmin og kongelige vismenn (rajarshi) oppnår frelse, bør du også avvise denne miserable, flyktige, dødelige kropp og alltid engasjere deg i tilbedelse av meg."

Hvis vi ser bort fra de menn og kvinner som befinner seg i Brahmin- og Kshatriya rajashi-stadiene, er den endelige tilgivelse innen rekkevidde for de tilbedende i Vaishya-stadie, og også Shudr-stadiet. Brahmin er bare et spesielt stadium med åndelig vekst som er velsignet med alle de dyder som fører den enkelte sjel til Den øverste ånd. Det som omfatter fortjenester som fred, ydmyk trygling, sansning, kontemplasjon og beredvillighet til å følge tegnene fra den tilbedte Gud, befinner seg i Brahmin-stadiet. En Kshatriya som er blitt opphøyd til vismann etter et dydig liv og streng hengivenhet, er fylt av fullendelse, dyktighet, autoritet og en naturlig motvilje mot å trekke seg fra en påbegynt oppgave. Det skulle ikke være nødvendig å si at yogiene som har kommet til dette yog-stadiet, utvilsomt vil klare å fullføre sin ferd. Arjun bør derfor også fornekte denne gledesløse og flyktige menneskekroppen og konsentrere seg om å tilbe Krishn.

Det er fjerde gang at Krish her snakker om de fire varn – Brahmin, Kshatriya, Vaishya og Shudr. Han har sagt i kapittel 2 at det ikke finnes en gunstigere vei for en Kshatriya enn krig. Og i kapittel 3 ble det lagt til at til og med å dø for ens iboende dharm er det mest ønskelig. I kapittel 4 sa han at han er skaperen av de fire varn.

किं पुनर्ब्राह्मणाः पुण्या भक्ता राजर्षयस्तथा ।
अनित्यमसुखं लोकमिमं प्राप्य भजस्व माम् ॥३३॥

Som det gjentatte ganger er blitt understreket, menes med dette at han har delt handling i fire faser ut fra deres medfødte egenskaper. Utførelse av yagya er den ene, forordnede oppgaven, og de som utfører den, tilhører fire kategorier. På det tidspunkt den tilbedende innvies i veien, er han en Shudr på grunn av sin utilstrekkelig kunnskap. Når han har utviklet en delvis kapasitet for fullendelse og opparbeidet en del åndelig rikdom, blir den samme tilbederen en Vaishya. Når han stiger enda høyere og får styrke til å arbeide seg gjennom naturens tre egenskaper, blir han en tilbeder av Kshatriya-klassen. Og den samme tilbederen opphøyes til en Brahmins rang når han gjennomsyres av kvalitetene som forener Sjelen med Gud. Kshatriya- og Brahmin-tilbedere er nærmere oppnåelsen enn Vaishya og Shudr. Siden også den siste er sikret evig lykksalighet, er det knapt noe behov for å si noe om skjebnen til tilbedere som har nådd en høyere status.

Også Uphanishad som Geeta er et utdrag av, har mange henvisninger til kvinner som var fylt av den sublimе kunnskapen om Gud. Selv ikke alle de strevsomme, men nytteløse forsøkene på å sammenfatte rettighetene og forbudene som skriver seg fra et åndelig matt og konvensjonelt studium av den delen av Ved som kalles Arbeidet, kan få oss til å ignorere Krishns utvetydige forsikring om at både kvinner og menn kan delta i den forordnede handling og utføre tilbedelsen som kalles yagya. Så det rimer bra at hans siste ord til Arjun i kapitlet er en oppmuntring til å gjennomføre den tilbedende gjerning med fast hengivenhet.

34. «Hvis du søker tilflukt i med meg total hengivelse av Jeget, kontemplerer og husker meg med ydmyk ærbødighet og tilber bare meg (Vasudev), vil du nå fram til meg.»

Å huske bare Krishn og ikke la sinnet ha noen tanke som ikke gjelder ham, være fast i hengivelsen, meditere og resitere uopphørlig med ydmyk ærbødighet og la Sjelen smelte totalt

मन्मना भव मद्भक्तो मद्याजी मां मनस्कुरु ।
मामेवैष्यसि युक्तवैवमात्मानं मत्परायणः ॥३४॥

sammen med ham, er en forutsetning for både Arjun og enhver annen tilbeder som vil realisere den uforanderlige, evige Øverste ånd i ham.

Krishn henvender seg til Arjun som den hengivne uten synd og forteller ham i begynnelsen på kapitlet at han vil forklare nærmere og vise ham den mystiske kunnskap om Gud. Velsignet med denne kunnskapen kan han bryte med denne verden som er fylt av elendighet, og når han har skaffet seg slik kunnskap, er det ingenting annet igjen for ham å vite. Med denne kunnskap frigjøres han fra verdens bånd. Denne kunnskapen er altså kongen av all lærdom. Virkelig kunnskap er den som gir adgang til Den øverste ånd og er i sannhet gunstig. Den er altså «hemmelig kunnskap» fordi den avdekker den uutrunnelige storheten hos Gud.

Denne kunnskapen er åpenbart fruktbar, lett å praktisere og udødelig. Hvis vi klarer å praktisere bare litt av den, frigjør den fra den store frykt for tilbakevendende fødsel og død. Selv om den praktiseres bare i liten grad, blir utbyttet av den aldri ødelagt, og i kraft av den lykkes utøveren til slutt å nå det øverste mål. Men det knytter seg en betingelse til denne oppnåelsen. I stedet for å nå den endelige lykksalighet vil mennesket som er blottet for tro, famle rundt i en ond labyrint av verdslig liv.

Yogeshwar Krishn har i dette kapitlet også tatt for seg yogs storhet. Yog er navnet på foreningen med den sublime essens som Gud er. Å nå denne Gud er kulminasjonen av yog. Arjun har fått vite at han må ha klart for seg autoriteten til vismannen som er innviet i yog. Siden Krishn er en slik yogi og skaper og opprettholder av alle vesener, er hans Ånd ikke i dem. Han forblir i den identiske Øverste ånd og blir dermed ham. I likhet med vinden som suser over himmelen ikke kan besudle dens klarhet, kan alle vesener som er i Krishn ikke besudle ham.

Krishn former og raffinerer vesener med spesiell omhu i begynnelsen av kalp, og ved dens fullførelse når alle disse vesenene hans medfødte natur eller, med andre ord, til den yog-utstyrte vismanns liv og ikke-manifesterte eksistens. En slik vismann går

hinsides naturens innflytelse etter sansningens øyeblikk, men selv om han hele tiden forblir i sitt Jeg, arbeider han for menneskehetens beste. Dette er vismannens måte å leve på, og gjennomføringen av denne levestilen er vismannens natur.

Krishn er skaperen som beveger vesener til forbedring av Jeget, og den andre skaperen er naturen med tre egenskaper som sammen med ham frambringer de besjeledes og de ubesjeledes verden. Også dette er kalp som karakteriseres av et konstant skifte av kropper, egenskaper og tid. Goswami Tulsidas har framstilt det samme som den bunnløse, mørke avgrunn der alle vesener ligger i ondskap og forferdelig elendighet. Naturen er delt i kunnskap og uvitenhet. Uvitenhet er ond og sorgtyngt, hjelpeløst ansporet av den, et vesen som kan sammenlignes med en fange. Han hemmes av uvitenhet, sperres inne av tid, handling og de naturlige egenskapene. I motsetning til dette har vi yog-maya, kunnskapens maya som Krishn selv har skapt. Det er yog-maya som former verden, og naturens egenskaper er avhengig av denne makten. Kvaliteten å gjøre det gode tilhører Gud alene. Det finnes ingen fortrinnsighet i naturen som ikke er forgjengelig. Det er bevisstheten om Gud i kunnskap som ansporer vesener til å strebe mot denne perfektionsstilstanden.

Det finnes altså to typer kalp. En av dem er syklusen med skifte av gjenstand, kropp og tid – gitt av naturen sammen med Krishn. Men den andre, høyere kalp, som skjenker Sjelen raffinement, formes av fullendte vismenn. Det er den som innpoder bevissthet i veseners ubevegelige natur. Begynnelsen av tilbedelsen er starten på denne kalp, mens den vellykte fullføring av tilbedelse markerer avslutningen. Da er verdslige lidelser helbredet og erstattet med total sammensmelting med Gud. På dette tidspunktet når yogien fram til Krishns livsform og også hans tilstand. Vismannens livsform etter oppnåelsen er hans natur.

Hellige tekster forteller oss at en kalp først er fullført etter at fire tidsaldre (yug) er gått, og deretter kommer fenomenet med total oppløsning som kalles dommedag. Men dette er en feiltolkning av sannheten. Yug betyr også "to". Yug-dharm³ vedvarer så lenge vi er

3 Se fortolkningen av vers 8 i kapittel 4. [back](#)

borte fra den tilbedte Gud, og han er borte fra oss. Goswami Tulsidas har henvist til dette i "Uttar Kand" i sin Ram Charit Manas. Så lenge egenskapen uvitenhet og mørke (tamas) dominerer og det bare er en ubetydelig forekomst av rajas, er det ondskap og motsigelser på alle hold. Et menneske som lever i denne tilstanden, kan sies å tilhøre Kaliyug. Han er ikke i stand til å kontemplere Gud og tilbe ham. Men det skjer et skifte i tidsalder, i yug, når tilbedelsen begynner. Nå begynner egenskapen rajas å vokse, tamas blir gradvis svekket og det dukker også opp noen spor av sattwa i den tilbedendes legning. På dette stadiet svinger han mellom lykke og frykt, og med dette kommer den tilbedende inn i den andre Dwapar-tidsalderen. Gradvis, etter hvert som sattwa blir rikelig og bare litt av rajas gjenstår, blir tilbøyeligheten til den tilbedende handling progressivt sterkere. Dette er den tredje tidsalderen, Treta, der den tilbedende praktiserer fornektelse gjennom utføring av yagya. På dette tidspunktet innpodes i ham evnen til resitasjon på yagya-nivå. Styrken og svakheten i denne resitasjonen stiger og faller, avhengig av kontrollen med åndedrettet. Når bare sattwa finnes tilbake og alle konflikter er overvunnet og sinnet er i likevekt, inntre oppnåelsens tidsalder – Satyugs dominans. På dette stadiet er yogis kunnskap på randen til forvandling til praktisk erfaring fordi han nå nærmer seg perfektjon. Nå har han kapasitet til sponatant å forbli i meditasjonstilstanden.

Mennesker med skjønnsomhet forstår forandringene, stigning og fall, i yug-dharm. De oppgir rettskaffenhet for å beherske sinnet og hengi seg til fromhet. Når også det beherskede sinn er oppløst, avsluttes kalp med sine forskjellige tidsaldre. Etter å ha fått til foreningen med perfektjon, opphører også kalp. Dette er «dommedag» da naturen blir oppløst i Sjelen. Etter dette er vismannens livsførsel hans medfødte kvalitet – hans natur.

Yogeshwar Krishn sier så til Arjun at uvitende mennesker ikke kjenner ham. De betrakter til og med ham, guden Gud, som uviktige og bare en dødelig. Denne ironiske situasjonen å være ignorert av samtidige har hver eneste vismann stått overfor. De er blitt refset, og Krishn var ikke noe unntak her. Selv om han har

tilhold i Det øverste vesen, har han en menneskelig kropp som gjør at den uvitende med forakt kaller ham en triviell dødelig. Forhåpningene og handlingene og kunnskapen til slike mennesker er fullstendig nytteløse. Dette er mennesker som feilaktig tror at de er utøvere av uselvvisk handling bare ved å si at de er det, uansett hva de gjør. Disse menneskene med en djevelsk tilbøyelighet er ikke i stand til å erkjenne Krishns realitet. Men de som har skaffet seg guddommelighetens skatt, kjenner ham og tilber ham. De tenker alltid på og husker hans fortrinnslighet.

Det finnes to former for intens hengivelse, den eneste sanne handling. Den første er kunnskapens yagya, veien den tilbedende går når han baserer seg på sin egen styrke og etter en omhyggelig vurdering av sin egen kapasitet. Den andre veien er den der den tilbedende betrakter forholdet mellom seg selv og Gud som et forhold mellom herre og tjener, og der den foreskrevne handling gjennomføres med en fornemmelse av overgivelse til den fullendte lærer. Det er disse to synspunktene som anlegges av dem som tilber Krishn. Men yagya de oppnår, ofrene de gjør, utøveren og troen – remediet som kurerer lidelsene ved en verdslig eksistens – er alt sammen Krishn selv. Han er også det øverste mål som den tilbedende tar sikte på å nå til slutt.

Denne yagya utføres ved hjelp av bønn, ritualer og prosedyrer som skal resultere i likevekt hos utøveren. Nå finnes det imidlertid tilbedere som bruker disse metodene, men som ønsker seg himmelen til gjengjeld, og det er dette Krishn gir dem. Ved hjelp av deres fromme handlinger har de tilhold i Indrs himmelske verden, og nyter oppholdet lenge. Men når fortjenesten de har opparbeidet seg, blir gradvis utslitt, må de vende tilbake til den dødelige verden og gjennomgå gjenfødelse. Deres handling var riktig, men likevel fordømmes de til tilbakevendende fødsler på grunn av sitt ønske. Total frihet fra ønsker er en primær nødvendighet. Yog til dem som husker og kontemplere Krishn med perfekt konsentrasjon, med en følelse av det ikke er noe annet å trakte etter enn ham og med en tilbedende handling der det ikke finnes den minste feil, beskyttes av Krishn selv.

Til tross for alt denne tilber mennesker andre guder. Men selv når de tilber andre guder, tilber de Krishn selv, men denne måten å tilbe på er ikke forordnet. De er ikke klar over at han nyter deres yagya, deres offer, og selv om de tilber, erkjenner de ham ikke. De mislykkes altså i sin streben. De lykkes bare i å nå de innbilte former for guder, vesener og forfedre, mens mennesker som er virkelig hengivne overfor Krishn, forblir direkte i ham og tar opp i seg hans eget vesen.

Krishn har framstilt handlingen yagya som lett å praktisere. Uansett hva de tilbedende tilbyr ham, aksepterer han det. Arjun rådes derfor til å overgi alle sine oppbyggelige handlinger til Krishn. Når han er fullstendig atskilt og utstyrt med yog og frigjort fra handlingens bånd, vil han kjenne til frelsen som også er Krishn selv.

Alle vesener er hans, men det finnes ingen han elsker og ingen han avskyr. Men han forblir i den alvorlig tilbedende, og den tilbedende i ham. Også det mest onde og syndefulle menneske som tilber ham med total hengivenhet, er verdig til å bli betraktet som en helgen fordi hans urokkelige besluttsomhet snart vil forene ham med Den øverste ånd og velsigne ham med evig fred. En sann tilbedende av Krishn blir aldri ødelagt. Enten det dreier seg om en Shudr, et fordervet menneske, en australneger som den konvensjonelle kulturen ser ned på eller en mann eller en kvinne eller en som har en demonisk natur og lav fødsel – vil alle nå fram til den øverste herlighet hvis de søker tilflukt i Krishn og tilber ham med fast besluttsomhet. Det er altså absolutt ingen tvil om den endelige frelse for dem som har nådd Brahmin-stadiet og kongelige vismenns (rajarsi) stadium og som er velutstyrt med dyder som forener Sjelen med Gud. Deres endelige tilgivelse er sikret hinsides enhver tvil, og derfor bør også Arjun alltid huske og være ærbødig overfor Krishn. Hvis han søker ly under ham, vil han nå ham og dermed sikre et stadium som det ikke er mulig å vende tilbake fra.

I dette kapitlet har altså Krishn dvelt ved den åndelige kunnskap som han selv bringer til bevissthetens stadium. Dette er den høyeste kunnskap som, når den først er våknet opp, utvilsomt er gunstig.

Slik slutter niende kapittel i Upanishad til Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen til Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen "Rajvidya Jagriti" eller "Å oppnå åndelig opplysning".

Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av Shreemad Bhagwad Geeta i "Yatharth Geeta."

HARI OM TAT SAT